

Sotsiaalministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Meie 03.01.2018 nr 4/1

Ametiühingute seaduse muutmise ettepanek

Lugupeetud Jevgeni Ossinovski!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) pöördub Sotsiaalministeeriumi poole ettepanekuga muuta ametiühingute seadust selliselt, et iga tööandja juures saab olla üks ametiühingute usaldusisik ning vaid kokkuleppel tööandjaga võib usaldusisikuid olla rohkem. Sellise muudatuse eesmärk oleks, et ametiühingute seaduses (edaspidi AÜS) ja töötajate usaldusisiku seaduses (edaspidi TUIS) valitseks ühtne praktika seoses usaldusisiku määramisega ning usaldusisikute õiguste ning kohustustega. Tänapäevaste regulatsioonide erinevus on tekitanud ettevõtjatele praktikas probleeme ning arusaamatusi. Järgnevalt selgitame oma ettepanekut lähemalt.

Vastavalt TUIS-le on töötajatel reeglina õigus endale valida vaid üks töötajate usaldusisik. TUIS § 7 lõike 4 sätestab erandi üldreeglist, mille kohaselt võib üldkoosolek kokkuleppel tööandjaga valida mitu usaldusisikut. Seega TUIS-i mõistes võib teatud juhtudel olla usaldusisikuid mitu, kuid seda vaid juhul kui on saavutatud kokkulepe tööandjaga. AÜS-s ei ole aga määratletud, kas usaldusisikuid on üks või mitu. Nimelt käsitletakse antud seaduses läbivalt ametiühingu usaldusisikut ainsuses, kuid AÜS § 21¹ lõike 2 kohaselt tagab tööandja vähemalt ühele ametiühingu usaldusisikule tema ülesannete täitmiseks tööajal olenevalt töötajate arvust teatud arvu tunde. Viimasest tulenevalt saab järeldada, et ametiühingu usaldusisikuid võib ka olla mitu, kuid samas ei ole seda sõnaselgelt seaduses välja toodud. Erinevatest juhendmaterjalidest, millele on ka Tööinspeksioon viidanud, võib järeldada, et usaldusisikuid võib olla ühe ametiühingu kohta ka mitu, kui ettevõtte osakonnad või üksused paiknevad erinevates kohtades.

Kaubanduskoja liikmetel on tekkinud olukord, kus ettevõttes on kordades rohkem ametiühingu usaldusisikuid, kui töötajate usaldusisikuid. Kaubanduskoja hinnangul on ebamõistlik olukord, kus ametiühingu usaldusisikute arv hakkaks võrdsustuma töötajate arvuga. Toome siinkohal näite, kus ettevõtja 5 töötajat, kes teevad ametiühingu ning kes asuvad Eestimaa erinevates piirkondades, on kõik ametiühingu usaldusisikud. Hetkel tundub, et sellise olukorra tekkimisele piiranguid ei ole. Kuigi see võib esmapilgul näida teoreetilise võimalusena, on see siiski võimalik ilma et eeldaks näiteks tööandja nõusolekut. Erinevalt TUIS-st ei ole AÜS ette näinud seda, et mitme usaldusisiku määramiseks peaks olema kokkulepe tööandjaga. Kui TUIS-i puhul on võimalik tööandjal sellist olukorda vältida, kus usaldusisikute arv muutub kogu kollektiivi suurus arvestades ebamõistlikuks, siis AÜS seda kahjuks ei võimalda.

Tööandja jaoks tekib probleem ka siis, kui ettevõttes on mitu ametiühingut ning kõikidel ametiühingutel on oma usaldusisik. See tähendab ettevõtja jaoks kohustust korduvalt kõigi usaldusisikutega eraldi konsulteerida ning neid eraldi informeerida. Seda isegi olukorras, kus teemad on samasisulised. Ühe usaldusisiku reegel võimaldab teostada paremini kõiki töötajaid puudutavaid läbirääkimisi. Näiteks on sellisel viisi võimalik teostada palgaläbirääkimisi kogu ettevõtte põhiselt, mitte eraldi palgaläbirääkimisi raamatupidajate esindajaga ning eraldi palgaläbirääkimisi vastuvõtutöötajatega. Kaubanduskoja hinnangul võiks ettevõtjal olla õigus hinnata, kas ta suudab täita informeerimis- ja konsulteerimiskohustuse kõikide ametiühingute ülese usaldusisikuga või nõustuda sellega, et ametiühingud saavad määrata mitu usaldusisikut. Samuti tuleks hinnata, ka juhul, kui regulatsioon lubab ettevõttesse mitut usaldusisikut ilma tööandja nõusolekuta, on õigustatud tagada neile kõigile ka seadusega suurem kaitse või täiendavad õigused töösuhtes.

Selles tulenevalt, palume Sotsiaalministeeriumil algatada ametiühingute seaduse muutmise seaduse eelnõu, et tagada õigusselgus ja täiendada ametiühingute seadust sätetega, mille kohaselt iga tööandja juures saab olla üks ametiühingute usaldusisik ning vaid kokkuleppel tööandjaga võib usaldusisikuid olla rohkem. Selline muudatus aitaks ühtlustada usaldusisiku regulatsiooni AÜS-s ja TUIS-s ning suurendaks meie hinnangul ka tööandjate ja töötajate esindajate vastastikust suhtlust ja suhete konstruktiivsust. Kaubanduskoda on valmis Sotsiaalministeeriumi esindajatega kohtuma ning otsima üheskoos sobivaimat lahendust usaldusisikutega seotud regulatsiooni ühtlustamiseks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Liisu Lehtsalu Liisu.Lehtsalu@koda.ee 6040072